

PRŮZKUM VE PROSPĚCH KOMPLEXNÍHO PALEBNÉHO NIČENÍ

Jedním ze základních předpokladů úspěšného komplexního palebného ničení (v dalším KPN) je včasné získání hodnotných zpráv o situaci, možnostech, pravděpodobném zámyslu nepřítele a zejména důležitých objektech (cílech). Na plnění tohoto úkolu se hlavně podílí průzkumné orgány všeho druhu na všech stupních velení.

Otázky průzkumu v zájmu KPN jsou v článku řešeny s důrazem na vojenský,

hloubkový, speciální, rádiový, radiotechnický, radiolokační a vzdušný průzkum (v dalším VPz, HPz, SPz, RPz, RTPz, RLPz, VzPz) a s přihlédnutím ke stupňům velení motostřelecké (tankové) divize (v dalším msd, td) a vševojskové armády (v dalším VŠA). Přitom je pozornost věnována hlavním druhům boje (útok, obrana) a jejich rozhodujícím údobím, v nichž nalézá KPN a průzkum v jeho prospěch největší uplatnění.

V útočné operaci a v útočném boji

Do zahájení operace (boje) bude základním zdrojem zpráv rozvinutý systém pozorování všech druhů průzkumu s širokým využíváním technických prostředků, dále pak síly a prostředky RPz, RTPz, RLPz a rovněž VzPz vedený z vlastní sestavy. Kromě toho budou zprávy pro zabezpečení palebného ničení přicházet od nadřazeného a podřazených štábů, od Pohraniční stráže (v 1. armádní útočné operaci) a od sousedů. Množství a druhy zasazených vlastních průzkumných orgánů budou značně omezeny, zvláště za útoku z chodu a při přípravě 1. armádní útočné operace. Na základě zkušeností ze cvičení bude VŠA jako celek schopna vlastními silami zjistit do zahájení operace pouze 25 % celkového počtu objektů palebného ničení. Tato skutečnost vyplývá jednak ze značně omezených možností použití sil a prostředků průzkumu do zahájení operace, jednak z toho, že většina objektů palebného ničení bude pohyblivá

a okamžik zahájení operace změní dosavadní prostory rozmístění.

Po zahájení a v průběhu útočné operace (boje) se procento zjištění cílů podstatně zvýší, jelikož použití průzkumných orgánů bude možné bez jakýchkoli omezení. VPz, RPz, RTPz, RLPz budou pokračovat v plnění úkolů, dojde k postupnému zasazování průzkumných orgánů HPz a SPz a VzPz rozšíří své působení do hloubky území nepřítele.

Podíl jednotlivých druhů průzkumu při získávání průzkumných zpráv může být tento (Sborník ZS GŠ č. 126. Zásady organizace a provádění operačního průzkumu, str. 224, Praha, MNO, 1982):

- VPz: 14 %,
- HPz, SPz: 17 %,
- RPz: 23 %,
- RTPz: 16 %,
- VzPz: 30 %.

Mezi rozhodující údobí útočné operace (útočného boje), které budou zabezpečo-

vány KPN patří průlom, zasazení OMS, zasazení druhého sledu, násilný přechod široké vodní překážky a odrážení protitankových (protitankových).

Při přípravě průlomu se v zájmu získání zpráv pro KPN budou angažovat zejména síly a prostředky VPz jednotek, útvarů a vševojskových svazků. Budou to hlavně tyto průzkumné orgány: pozorovatelé (P), PoH, BPzH, SPzH, popřípadě i PzO. Dále pak síly a prostředky RPz, RTPz, RLPz a některých druhů vojsk. Ostatní síly a prostředky průzkumu se budou na získání zpráv pro potřeby průlomu podílet nepřímo (např. síly a prostředky HPz a SPz, atd.).

Rozvinutí sil a prostředků průzkumu na úseku plánovaného průlomu musí být ukončeno s takovým předstihem, aby měly k dispozici nejméně 4–6 hodin denního světla. Tato doba musí zabezpečit sběr zpráv, rozbor a předání výsledků průzkumu a rovněž přijetí odpovídajících rozhodnutí pro palebné ničení.

Velice pečlivě je třeba zvážit otázku soustředění sil a prostředků průzkumu na úseku průlomu. Průzkum musí být totiž zabezpečen v celé šíři útočného pásma VŠA a msd (td), pouze s hlavním důrazem na úsek průlomu. Průzkum objektů na předním okraji obrany je třeba vést od samého počátku přípravy a vedení operace (boje) s využitím zpráv zvláště VPz, DPz, RPz, RTPz a VzPz, včetně vrtulníků. Důležité bude vedení VzPz, zejména vzdušného fotografování úseků průlomu s takovým předstihem, aby se letecké snímky dostaly k vojskům 4–5 hodin před zahájením palebné přípravy průlomu. (Sborník ZS GŠ č. 126. Zásady organizace a provádění operačního průzkumu, str. 225, Praha, MNO, 1982.)

V zájmu úspěšného KPN při průlomu organizovaném bez použití JZ je nezbytné s velkou přesností a velmi podrobně zjišťovat palebné prostředky nepřítelů a další objekty. Při tom značně narůstá význam DPz a VzPz. Průzkumné orgány VPz, HPz, SPz, VzPz a DPz musí trvale zjišťovat přesné souřadnice cílů [objektů], zvláště pak těch, které budou podléhat KPN.

Ze způsobů průzkumu bude nejfrekventovanější pozorování. K upřesnění palebného systému nepřítelů a rozmístění jeho palebných prostředků je vhodné organizovat a vést průzkum bojem. Značný význam bude mít rovněž fotografování, odposlouchávání a zaměřování rádiových a radiotechnických prostředků.

Potřeby KPN v zájmu průlomu budou na průzkumu vyžadovat přesnost, důslednost, preciznost a budou klást mnohem větší důraz než obvykle na nezbytnost centra-

lizovaného řízení a komplexního vedení průzkumu.

Zvláštnosti v činnosti **operační manévrovací skupiny** (v dalším OMS) budou mít vliv na organizaci a vedení průzkumu vůbec, tedy i na průzkum ve prospěch KPN. Charakteristickou zvláštností průzkumu k zabezpečení činnosti OMS je postupné soustřeďování úsilí na zjišťování objektů pro úder OMS a nepřetržité přeskupování průzkumných orgánů k plnění různorodých úkolů v co nejkratších lhůtách. Ráz činnosti OMS předpokládá podstatné zvýšení tempa a zkrácení lhůt vedení průzkumu. To vyžaduje vybavení průzkumných orgánů vysoce pohyblivou bojovou technikou a soudobými technickými prostředky průzkumu i moderními prostředky spojení a velení.

Charakteristickou zvláštností plnění průzkumných úkolů do zasazení OMS bude nutnost vyslat nové průzkumné orgány a upřesnit úkoly již v týlu nepřítelů působícím orgánům do prostoru budoucí činnosti OMS. Na získání zpráv ve prospěch zasazení OMS se podílejí hlavně síly a prostředky průzkumu VŠA a některých msd (td) prvního sledu. Může to být několik průzkumných skupin speciálního určení (v dalším PzS SU), průzkumné orgány RPz KV a RTPz VzPz (bpzlt). Z orgánů divizí prvního sledu to mohou být v závislosti na situaci PzS, PzO, SPzH, orgány RPz VKV a RTPz atd. Po zasazení OMS sehrává zvláštní úlohu VzPz, který plní úkoly k upřesnění situace v pásmu přibližování OMS do určených prostorů a 20–30 minut před začátkem jejího rozvinování provádí doplňkový průzkum objektů určených k ničení. (Sborník ZS GŠ č. 126. Zásady organizace a provádění operačního průzkumu, str. 211, Praha, MNO, 1982.) K vedení průzkumu jsou využívány všechny organické síly a prostředky průzkumu msd (td) zasazené jako OMS. Činnost orgánů vojskového průzkumu (PzO, SPzH, atd.) bude zaměřena na splnění úkolů k zabezpečení rychlého vyjití OMS do stanovených prostorů bojové činnosti a k upřesnění rozmístění a stavu určených objektů průzkumu. Mimo to i po zasazení OMS lze využít některé průzkumné orgány VŠA. Často musí být rovněž zabezpečena těsná součinnost průzkumných orgánů zasazených v sestavě nepřítelů se vzdušnými výsadky, které působí ve prospěch činnosti OMS.

Při činnosti uváděných průzkumných orgánů mohou být použity všechny odpovídající způsoby získávání zpráv s hlavní pozorností na pozorování, přepady a s možností využití i bojové činnosti jednotek OMS.

Zvláštnosti KPN ve prospěch činnosti OMS vyžadují od průzkumu, aby byl schopen velmi pohotově a rychle získat zprávy z určitého prostoru, v určitých údobích plnění úkolů OMS a velmi rychle reagovat na všechny změny. Půjde v tomto směru hlavně o prostor a dobu zasazení OMS a ničení důležitých objektů nepřítele v průběhu plnění úkolů.

Na úspěšné **zasazení druhého sledu** bude mít KPN a tedy i průzkum v jeho zájmu značný vliv. Na získání zpráv se budou podílet některé průzkumné orgány VŠA, divizí 1. sledu a zasazované (zasazovaných) divize (divizí).

Podle konkrétní situace se z orgánů VŠA mohou angažovat síly a prostředky SPz, RPz, RTPz a VzPz. U divize (divizí) působící (působících) v prostoru zasazení nebo v jeho blízkosti to mohou být průzkumné orgány VPz (BPzH, PoH, SPzH, PzO), RPz VKV, RTPz a HPz. U msd (td) zasazované do 1. sledu to budou všechny organické síly a prostředky průzkumu, avšak postupně s respektováním zásad utajování. Do zasazení 2. sledu mohou být některé průzkumné orgány působící ve vlastní sestavě předšunuty do prostoru zasazení. Jde o některé PoH, SPzH, případně PzO, orgány RPz a RTPz. Tato činnost však musí být předem schválena nadřízeným zpravodajským orgánem a dohodena se ZN divizí v dotyku. Po zasazení druhého sledu je průzkum jeho organickými silami a prostředky veden bez jakéhokoli omezení. To znamená, že orgány VPz, RPz, RTPz pokračují v plnění úkolů, zasazují se další orgány VPz, dochází k zasazení průzkumných orgánů HPz, atd. Mnohdy je třeba přijímat velmi pohotově a včasná opatření v oblasti průzkumu, zvláště v těch případech, kdy dochází k zasazení 2. sledu VŠA nebo jeho části již v průběhu prvního dne operace (např. v 1. armádní útočné operaci).

Mezi základní způsoby získávání zpráv bude patřit pozorování, odposlouchávání a zaměřování rádiových a radiotechnických prostředků a další způsoby s využitím technických prostředků průzkumu.

Z toho vyplývá, že průzkum ve prospěch KPN při zasazení 2. sledu VŠA je značně složitý, získání a zpracování zpráv o cílech a objektech nepřítele bude vyžadovat velmi úzkou koordinaci na různých stupních velení, dokonale sladěnou činnost, rychlost při pronikání zpráv a pohotovost při jejich využívání ve prospěch KPN.

Organizace a vedení průzkumu **při násilném přechodu široké vodní překážky** bude velmi složitá a náročná. Při vedení útočných operací a bojů na středoevrop-

ském válečnickém dojde k překonávání úzkých vodních toků 1–2X denně a středních vodních toků 1X za 2 až 3 dny. Tato skutečnost značně ovlivní činnost průzkumných orgánů VPz působících v sestavě nepřítele. BPzH praporů, SPzH a PzO pluků a divizí musí být na tuto činnost dokonale a všestranně připraveny i materiálně zabezpečeny.

Průzkum v zájmu KPN při násilném přechodu vodní překážky bude záviset na situaci nepřítele a způsobu násilného přechodu. Při překonávání vodního toku z chodu musí být nezbytné zprávy o cílech a objektech nepřítele získány do příchodu vojsk k vodní překážce. K tomu je třeba s dostatečným časovým předstihem zasadit na protilehlý břeh PzS SU a PzS, vyslat včas PzO a SPzH divizí a pluků a BPzH praporů. Mimo to na stupni VŠA i msd (td) musí být na nadřazený štáb již při organizaci útoku předloženy požadavky na vzdušné fotografování vodní překážky a její obrany.

Při násilném přechodu vodního toku s plánovitou přípravou se průzkum organizuje a vede jako za útoku z přímého dotyku s nepřítelem. V tomto případě bude průzkum nepřítele a vodní překážky mnohem důkladnější a podrobnější. Jeho vedení a zabezpečení musí být věnována zvýšená pozornost. Po zahájení násilného přechodu využívají PzO a SPzH výsledků jaderných úderů, úderů letectva, paleb dělostřelectva a jiných palebných prostředků a současně s 1. sledy útvarů, které se přepravují na protilehlý břeh, pronikají do boků a týlu nepřátelských jednotek a získávají zprávy o palebných prostředcích, obranných zařízeních, zátarasech, zálohách apod.

Průzkumné orgány působící v sestavě nepřítele (PzS SU, PzS, PzO, SPzH) musí být připraveny k navázání styku a součinnosti s předšunutými odřady a vzdušnými výsady vyslanými na řeku, popřípadě i s OMS.

Zasazené průzkumné orgány budou při své činnosti využívat všech dostupných způsobů průzkumu. Pro získávání zpráv v zájmu KPN bude mít zvláštní význam pozorování a využívání technických prostředků průzkumu.

Lze říci, že široká vodní překážka bude maximálně ztěžovat vedení průzkumu ve prospěch KPN. Průzkumné orgány VŠA a msd (td) prvního sledu musí pohotově a včas získat hodnověrné zprávy o situaci nepřítele, jeho palebných prostředcích a dalších objektech pro KPN jak před vodním tokem, tak i na něm a za ním.

Ničení protitúrného nepřátelského uskupení bude patřit mezi jednu z nej-

důležitějších etap útočné operace. Stejně jako v předchozích etapách bude mít rovněž v tomto případě průzkum své nezastupitelné místo. Sledování druhých sledů a záloh nepřítelů a včasné zjištění zámyslu jejich použití se řadí mezi hlavní úkoly průzkumu v průběhu vedení útočné operace a útočného boje. Na jeho plnění se budou podílet síly a prostředky průzkumu VŠA a některých divizí prvního sledu. Na stupni VŠA to budou některé PzS SU, průzkumné orgány RPz KV, RTPz a VzPz. Na stupni msd (td) to mohou být PzS, orgány VPz (hlavně PzO a SPzH divizí a pluků), RPz VKV a RTPz. Vedle toho je nutné plně využívat výsledků činnosti průzkumných orgánů podřízených a nadřízeného stupně velení. Pouze koordinací a součinností různých druhů průzkumu a způsobů získávání zpráv lze získat dostatek hodnověrných zpráv a dosáhnout reálného hodnocení situace a možností nepřítelů.

Ze způsobů vedení průzkumu bude nutné, aby jednotlivé průzkumné orgány využívaly ty optimální a zároveň nejpresnější-

ší zprávy, aby byl získán dostatek podkladů pro vlastní jaderné a ostatní palebné údery. Hlavním způsobem získávání zpráv bude — stejně jako ve všech předchozích obdobích — pozorování ať již přímé, nebo zprostředkované s využitím různých technických prostředků.

Získání včasných a hodnověrných zpráv o protiúderném uskupení nepřítelů v zájmu jeho KPN bude vyžadovat velmi rychlou centralizaci sil a prostředků průzkumu všeho druhu v určitém vymezeném prostoru, využití všech způsobů získávání zpráv a velmi těsnou součinnost ve vedení průzkumu a v hlášení jeho výsledků.

V tomto i ve všech předchozích obdobích je třeba přijímat reálná a velmi konkrétní opatření již při organizaci průzkumu i při jeho vedení k zajištění bezpečnosti průzkumných orgánů před jadernými a ostatními palebnými údery vlastních vojsk. Jde o armádní PzS SU, divizní PzS, PzO a SPzH, plukovní PzO a SPzH, popřípadě praporeční BPzH. Přinejmenším musí být stanoveny a také včas vyslány signály k vyvedení těchto průzkumných orgánů z ohrožených prostorů.

V obranné operaci a v obranném boji budou k vedení průzkumu využitelné stejné síly a prostředky jako v útočné operaci (v útočném boji). Vzhledem k charakteru objektů průzkumu (cílů) budou však podmínky organizace a vedení průzkumu do značné míry složitější. Získávání zpráv pro KPN bude ztíženo množstvím a pohyblivostí cílů. Organizace a vedení průzkumu budou závislé na způsobu přechodu VŠA a msd (td) do obrany, na úloze a místě msd (td) v operační sestavě VŠA. V podmínkách přechodu do obrany v dotyku s nepřítelem a u msd (td) prvního sledu VŠA bude možné využívat k získávání zpráv všechny síly a prostředky průzkumu daného stupně velení bez omezení. Při přechodu do obrany mimo dotyk s nepřítelem a u td (msd) druhého sledu VŠA bude použitelný organický sil a prostředků průzkumu omezeno a k jejich nasazení bude docházet postupně. Z toho vyplývá, že v prvním případě budou podklady pro KPN získávány rychleji a budou úplnější než ve druhé variantě.

Bez ohledu na uváděné možnosti bude mít největší uplatnění KPN a tedy i průzkum v jeho prospěch při odrážení nepřátelského útoku (agrese) a při vedení vlastních protiúderů (protiztečí). Proto bude v dalším věnována pozornost těmto důležitým obdobím obranné operace (obránného boje).

V zájmu **odrážení nepřátelského útoku** musí být průzkum veden již na dalekých přístupech k obraně. Na plnění tohoto úkolu se budou podílet síly a prostředky průzkumu VŠA, jejichž dosah činí 300 i více km. Zároveň bude možné využívat zpráv SPz, RPz, RTPz a VzPz frontu. Do procesu získávání zpráv se budou postupně zapojovat síly a prostředky průzkumu msd (td) prvního sledu VŠA. Půjde o VPz (PzO, SPzH, BPzH) HPz, RPz, VKV a RTPz. Dosah divizního průzkumu může činit až 100 km. K zjištění cílů a jejich neustálému upřesňování pro potřeby KPN bude sloužit hlavně celý systém pozorování tvořený pozorovateli jednotek, PoH praporů, pluků a divizí, pozorovacími orgány druhých vojsk a speciálních vojsk (zvláště RVD) a velitelů na místech velení všech stupňů.

Zvláštní místo v KPN bude mít palebná protipříprava, o jejímž úspěchu bude do značné míry rozhodovat výsledek průzkumu. Půjde nejen o zjištění, ale i trvalé sledování a upřesňování objektů průzkumu, z nichž převážná většina bude zároveň tvořit objekty pro KPN.

Ze způsobů získávání zpráv bude mít jednoznačně prvořadou úlohu pozorování doplňované v noci nasloucháním. Mimo to budou mít svůj význam rovněž další způsoby, např. výpady, léčky, odposlouchávání a zaměřování rádiových a radiotechnických prostředků atd.

Průzkum ve prospěch KPN při odrážení nepřátelského útoku bude veden před celým obranným pásmem VŠA a msd (td) a do celé hloubky bojové sestavy nepřítel. Hlavní pozornost však musí být věnována úsekům a směrům předpokládaného hlavního úderu nepřítel do hloubky jeho divizí prvního sledu. Tam také musí být intenzita opatření přijímaných k získávání zpráv největší.

Vedení protiúderu (protizteče) patří mezi nejdůležitější a rozhodující údobí obranné operace (obránného boje). Jde v podstatě o útok s omezeným cílem, takže řada opatření při organizaci a vedení průzkumu bude stejná nebo podobná, jako za útoku.

Na získání zpráv ve prospěch KPN při armádním protiúderu se budou podílet některé síly a prostředky průzkumu VŠA a všechny průzkumné orgány divize (divizí) zasazované (zasazovaných) do protiúderu. Analogicky budou zprávy v zájmu divizní protizteče získávat některé síly a prostředky průzkumu msd (td) a všechny průzkumné orgány pluku druhého sledu, který protizteč vede.

Určitou zvláštností v organizaci a vedení průzkumu bude ta skutečnost, že jak

druhý sled VŠA, tak i druhý sled msd (td) musí být připraven k získávání zpráv v několika diametrálně odlišných variantách (protiúder nebo protizteč, obrana v hloubce, vystřídání nebo doplnění vojsk prvního sledu apod.).

V používaných způsobech získávání zpráv jednotlivými průzkumnými orgány bude opět převládat pozorování. Dále pak to budou stejné způsoby jako v útočném boji.

Hlavní úsilí průzkumu v zájmu KPN při protiúderu (protizteči) musí být soustředěno na směr hlavního úderu a prostory možného přisunu druhých sledů a záloh nepřítel.

Stejně jako v útočné operaci (útočném boji) — a možná ještě více — bude třeba věnovat pozornost zajištění bezpečnosti průzkumných orgánů působících v sestavě nepřítel. Vzhledem k charakteru činnosti nepřítel, jeho převaze, aktivitě a možným — byť dočasným — úspěchům musí být rovněž řešeno zabezpečení průzkumných orgánů, které plní úkol ve vlastní sestavě, zvláště před jadernými a ostatními palebnými údery nepřítel.

Potřeby KPN vyžadují aktivní, nepřetržitý a vysoce účinný průzkum, který musí být centralizovaně řízen a komplexně veden na všech zainteresovaných stupních velení. Vzhledem ke značnému množství objektů (cílů) pro KPN musí být vedle organických sil a prostředků průzkumu (průzkumných orgánů) VPz, HPz, SPz, RPz, RTPz, RLPz, VzPz využívány zprávy od průzkumných orgánů druhů vojsk a speciálních vojsk (zvláště dělo-

střeleckého průzkumu), dále pak zprávy od podřízených a nadřízeného stupně velení a sousedů. Vedle toho bude nezbytné na nejnižších stupních velení (do praporu včetně) vhodným způsobem používat předurčené bojové jednotky k plnění úkolů průzkumu v zájmu KPN. Náročné úkoly v této oblasti lze splnit pouze vysoce promyšleným a koordinovaným přístupem při organizaci a vedení průzkumu.